

СТАНОВИЩЕ

на доц.Валентин Савчев, НБУ

за дисертационния труд на доц. Румянка Борисова Божкова –
Архитектурен факултет на УАСГ, за присъждане на образователната и научна
степен „доктор” – професионално направление 8.2. „Изобразително изкуство”.
Научна специалност „Изкуствознание и изобразително изкуство”

Докторантът е на свободна форма на обучение.

Научният ръководител е проф. Екатерина Русинова – НБУ, Департамент
„Изящни изкуства”.

Докторантът е представил всички видове необходими документи –
коректно съставени и легитимни.

Представеният за становище дисертационен труд се състои от 234
страници: заглавна страница, съдържание разпределено в 6 глави, в основния
текст са включени 15 таблици, увод, изложение в 6 глави, заключение, списък
на научно-приложните приноси и библиография, състояща се от 80 източника
на кирилица и латиница. Дисертационният труд е придружен от 54 черно-бели и
цветни репродукции, 18 рисунки – репродукции, разположени върху 56
страници.

Темата на дисертацията е „Рисунка и архитектурен стил”. Нейната
актуалност е обусловена от:

- нуждата да бъде задълбочено изследвано появата, историческото
развитие на своеобразния синтез между изкуствата – изобразително
изкуство, скулптура, архитектура;

- необходимост да бъде изяснена промяната им в исторически план, спрямо социално-икономическите разбирания , естетически вкусове и психологическо въздействие;
- необходимостта от систематизиране на опита и извеждане на ясни изводи и достъпни резултати, полезни на студентите по изобразително изкуство, архитектура, интериорен дизайн, урбанизъм и др.

Авторът на дисертационния труд, чрез обекта и предмета на изследването – рисунка и архитектурен стил, тяхното взаимодействие и взаимопроникване съобразно историческото време си поставя за цел историческата еволюция на синтеза между архитектура и изобразително изкуство за постигането на която решава редица изследователски задачи, описани подробно в синтетичната информация на автореферата – стр.8.

Авторовата теза, че е необходим структурен анализ върху историческата еволюция на симбиозата между рисунка и архитектурен стил, както и определянето на взаимодействието им с философските възгледи за пространство от праисторическата епоха до началото на XX в. налага прецизен подбор на методиката в настоящия труд. Методологията е плод на:

- личен подход и знания при анализиране на подходящи литературни източници;
- системен съпоставителен метод за анализ и проучване в исторически план;
- прилагане на научен, творчески и преподавателски опит при извличане на обобщения, систематизация и заключения в труда.

Трудът е насочен към специалисти, чиито интереси и дейност са свързани с художествени и пространствено-структурни проблеми при прилагане на естествената взаимосвързаност между изобразително-пластично изкуство и архитектура.

За създаване на този труд авторът е проучвал, анализирал, систематизирал специализирани текстове, визуални информационни

материали, посочени в библиографията, имащи отношение към поставените проблеми.

Съдържание на дисертационния труд

В увода към изследването авторът ни представя своята теза: изкуството е винаги начина – естествен и емоционален за представяне на отношението при отразяване на натурата, фигуративни и нефигуративни изображения, абстрактни и реалистични образи.

Същественото, подчертано от дисертанта, е възможността на съзнанието да програмира получената от очите информация, показвайки едно от най-важните качества на рисунката – да изразява, не само да изобразява. Психологическото ѝ въздействие създава своеобразна архитектурна среда и тя самата влиза в реалната архитектура със своето необходимо и очаквано присъствие и внушение.

Така авторът извлича изводи не само за общите характеризиращи форми в архитектурата и в изкуството – изобразително и пластично, но и за обществените интереси и изобразителни похвати през различните исторически епохи.

Обхватът на настоящото изследване се разпростира от изкуството на праисторическата епоха, Египет, Двуречието, Егейското изкуство до изкуството и архитектурата от началото на XX в.

Правдивостта на рисунките от най-ранните години на изкуството са гаранция за искреност. В изследването авторът, като академичен преподавател, следва задълбочено и интересно третиране на поставените проблеми с цел да провокира в студентите или другите специалисти прогресивен интерес за бъдещи проучвания, търсене на нетрадиционни подходи към фантазията на младите хора, които ще формират света около нас в човеколюбиви образи и мащаби.

Настоящият труд има академичен характер. Структурирани и подредени са характерни пространствено-художествени и културологични примери. Подчертана е възможността на древното мислене като база за осъществяване

на по-късните – до съвременни вечни човешки постижения в изкуството и живота.

Авторът е потърсил опора в синтеза между изкуство и архитектура, наука и изкуство, наука и архитектура, взаимопроникването на научни и литературни текстове, живопис и поезия, рисунка и пространствени образци на архитектурата.

При всички глави от I-ва до VI-та в дисертацията авторът задълбочено изследва и прави изводи върху синтеза между рисунка и архитектурен стил.

В процеса на изследване:

В *Първа глава* – рисунка на праисторическия човек, Египет, изкуството на двуречието, егейско изкуство, авторът прави съпоставителен анализ и извежда изводи, проследяващи процесите довели до поява на рисунката, нейното функционално предназначение, стилкови фактори, връзки между минало и настояще в пространственото структуриране.

Във *Втора глава* – Гърция, Рим, Византия, представя историческото време като знание, открития и възможности, обусловили рисунка и архитектура като мащаб, послание, внушение, оформили естетическите вкусове на епохата.

В *Трета глава* – Романско изкуство, Ранно ренесансове, Готика и рисунки от Изтока, авторът на дисертационния труд изследва психологическото въздействие на рисунката в пряка зависимост от пространството – екстериор-интериор, цел и задачи на създаване на рисунката като послание чрез мащаб и изразни средства на рисунката.

В *Четвърта глава* – авторът представя ренесансът като време на открития на нови материали, развитие на науката, математика, астрономия и влиянието върху възможностите на рисунката и изискванията към нея. Едновременно с това е изследвана промяната на обществените вкусове и нагласи, оказващи промени в естетическите възгледи на ренесансовите хора, респективно – в отношението им към рисунката и архитектурата като теми и материали.

В *Пета глава* – Барок, Рококо, Класицизъм, Ампири – авторът прави изводи за тясната взаимосвързаност между рисунка, архитектура и важни

историко-социални и икономически процеси, важните тенденции при конструктивното изграждане, формообразуване и приложение на рисунката и архитектурата – примери, бележещи пътя на развитие на човешката цивилизация.

В *Шеста глава* – рисунката в архитектурата – Еклектика, Сецесион – авторът систематизира резултатите от своенравната еволюция на творбите от този период – високо интелектуални форми, изградени емоционално върху тонални и структурни връзки, подчинени на интелектуални скрупули и задълженост към вкуса и жадно търсене на артистична свобода.

Заключение:

В процеса на задълбочено изследване върху темата „Рисунка и архитектурен стил“ авторът прави анализ, съпоставки и извлича изводи за историческата ориентация на изкуството и архитектурата, даваща ясна ориентация за характеристикното изображение на рисунката и пространствените зависимости с архитектурата.

Темата на дисертацията е актуална и дава възможности за ново развитие в контекста на съвременното многослойно развитие на човешката култура и обществено усъвършенстване.

Обектите на изследването носят естествена близост, а в историческо време те все по-пълно се взаимопроникват. От изследваните процеси се налага изводът, че технологичното развитие е също фактор за обществения напредък и повлиява естетическите норми, утилитарност на рисунка и архитектура. Тенденциите за удовлетворяване нуждите на хората от дадена историческа епоха са в основата на създаване на нови естетически концепции повлияващи не само външния израз и форма, но и функционалните изисквания спрямо вкуса и потребностите на обществото.

Научни и научно-приложни приноси:

Дисертантът в своето изследване ни дава основание да бъдат отчетени следните приноси:

Аргументирано изясняване на взаимовръзката между рисуенка и архитектурно-пространствена структура, развитие, обхват, функция, психологическо въздействие през дадена историческа епоха.

Задълбочено изследване върху пространственото структуриране в рисунката, внушението за пространство, „архитектурна среда“ вътре в рисунката.

Авторът изяснява и причините, породили пространствените внушения на рисунката в естетически и утилитарен аспект. Той представя начини и средства за създаване и визуализиране на пространството в рисунката, методите и техниките за оформяне на естетическо присъствие на рисунката през различните исторически епохи.

Приложенията към дисертационния труд в края на изследването включват 16 цветни и 20 черно-бели репродукции на представителни за различните архитектурни и художествени стилове произведения на архитектурата, изобразителните и пластични изкуства. Тяхното присъствие в обема на труда цели да улесни, обясни, подпомогне и покаже нагледно и илюстративно теоретично възникналите въпроси, изследваните проблеми и направените изводи по поставената тема.

На основата на анализа на дисертационния труд, предлагам на научното жури на доц. Румяна Божкова да бъде присъдена научната и образователна степен „доктор“.

19 юни 2016 г.

/доц В.Савчев/

